

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Stan czystości wód w województwie śląskim w ocenie Państwowego Monitoringu Środowiska

Polska Izba Ekologii, konferencja nt. „Woda cenniejsza niż złoto”

Katowice, 21 października 2025 r.

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Państwowy Monitoring Środowiska

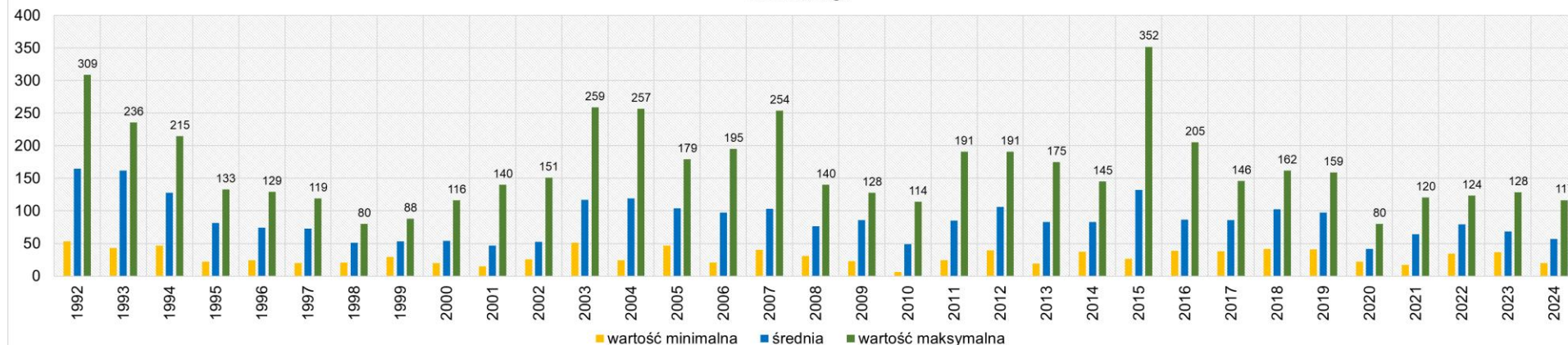
- Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ) został utworzony ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.
- PMŚ stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o stanie środowiska w Polsce, w tym wód.
- **Do 2018 roku** monitoring wód na terenie województwa śląskiego realizowany był przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, **od 2019 roku** za organizację i funkcjonowanie całości PMŚ odpowiedzialny jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska (GIOŚ).
- Celem monitoringu jakości wód powierzchniowych jest dostarczenie wiedzy o stanie wód, koniecznej do podejmowania działań na rzecz poprawy ich stanu oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem.

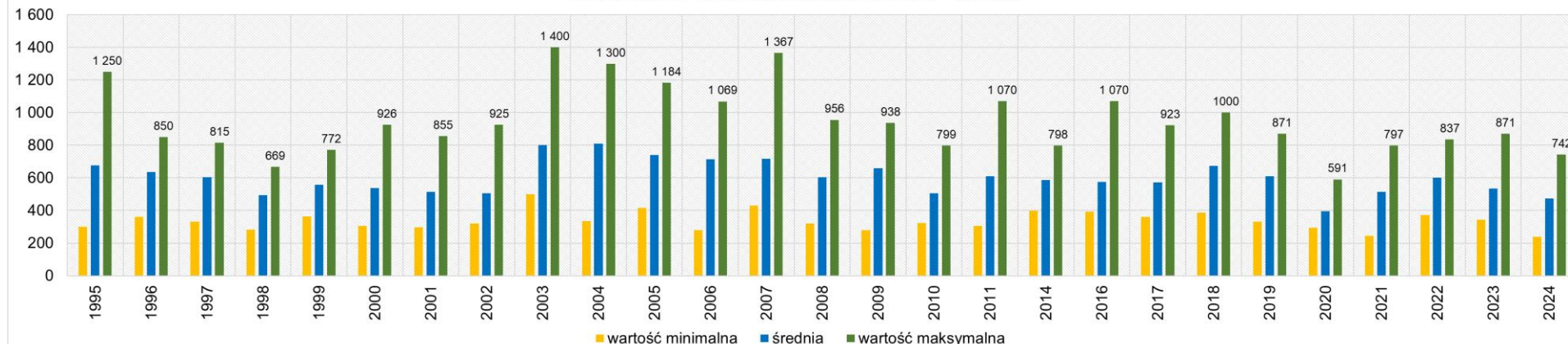
GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Ciągłość badań monitoringowych

Odra - w Chałupkach
Chlorki, mg/l

Odra - w Chałupkach
Przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, $\mu\text{S}/\text{cm}$

Monitoring wód rzecznych na terenie województwa śląskiego prowadzony jest nieprzerwanie od **1992 r.** Opracowane wyniki badań, wraz z analizami, ujmowane były w corocznych raportach „Stan środowiska w województwie śląskim ...”, wydawanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.

Od 2019 r. wyniki badań dostępne są na stronie internetowej GIOŚ. Wykorzystywane były także w opracowaniach dot. sytuacji na Odrze w 2022 roku i w wielu innych publikacjach.

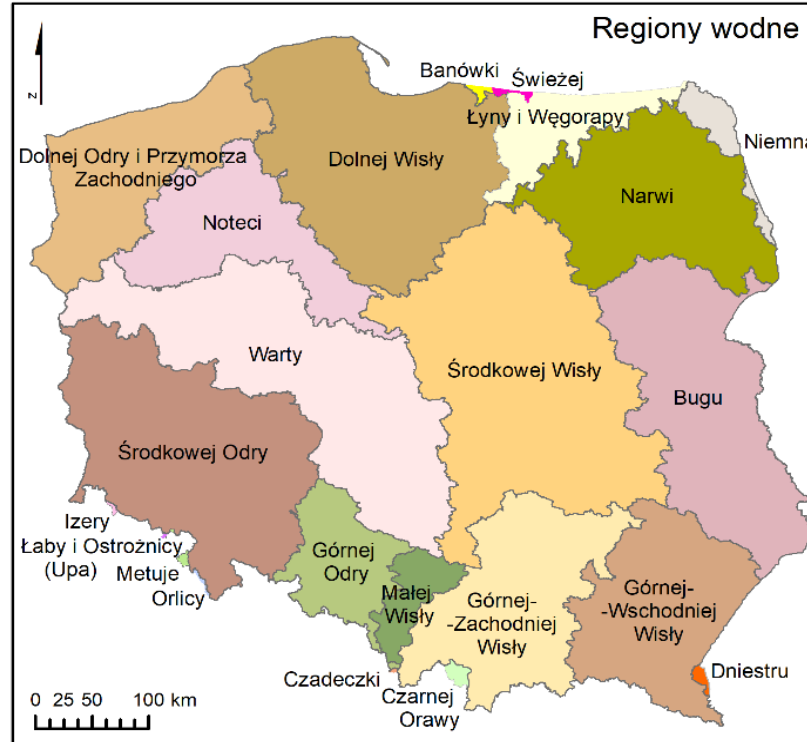
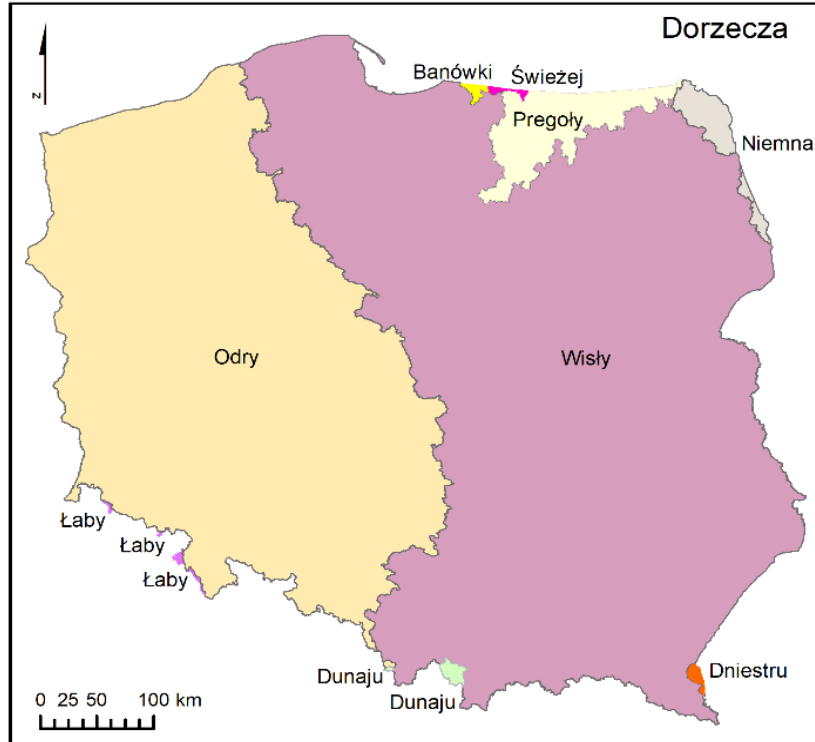
GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Akt prawny	Opis i zakres regulacji
Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne	ustawa reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi, określa m.in. zasady ochrony wód, oraz obowiązki organów w zakresie monitoringu i oceny jakości wód
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych, zwane „monitoringowym”	określa m.in. zasady prowadzenia monitoringu wód, rodzaje monitoringu i cele ich ustanowienia, kryteria wyboru jcwp oraz punktów do monitorowania, zakres i częstotliwość prowadzonych badań, metodyki referencyjne oraz warunki zapewnienia jakości pomiarów i badań
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych, zwane „klasyfikacyjnym”	określa m.in. elementy jakości, definicje, sposób klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego jcwp, typy wód powierzchniowych z podziałem na kategorie tych wód, <u>wartości graniczne wskaźników jakości wód</u> , sposób prezentacji wykonanych klasyfikacji oraz częstotliwość ich wykonania
Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy	zawierają m.in. ogólny opis cech charakterystycznych obszaru dorzecza, podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych, ustalenie celów środowiskowych dla jcwp, zestaw działań z uwzględnieniem sposobów osiągnięcia ustanawianych celów środowiskowych wraz z jego podsumowaniem

GLÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Podział kraju na obszary dorzeczy i regiony wodne

Od 2022 roku rozpoczęto monitorowanie wód po aktualizacji Planów Gospodarowania Wodami na lata 2022-2027. Plany te obejmują **obszar 9 dorzeczy**, którym przypisano **24 regiony wodne**.

Obszar województwa śląskiego należy do **3 dorzeczy**: Wisły, Odra i w niewielkim fragmencie Dunaju oraz 6 regionów wodnych: Małej Wisły, Górnej-Zachodniej Wisły, Środkowej Wisły, Górnej Odra, Warty i Czadeczek (dorzecze Dunaju).

(Źródło: opracowanie GIOŚ)

Monitoring wód powierzchniowych – wprowadzenie

Monitoring wód powierzchniowych planowany i realizowany jest zgodnie z sześcioletnimi cyklami gospodarowania wodami – aktualnie na lata 2022 - 2027.

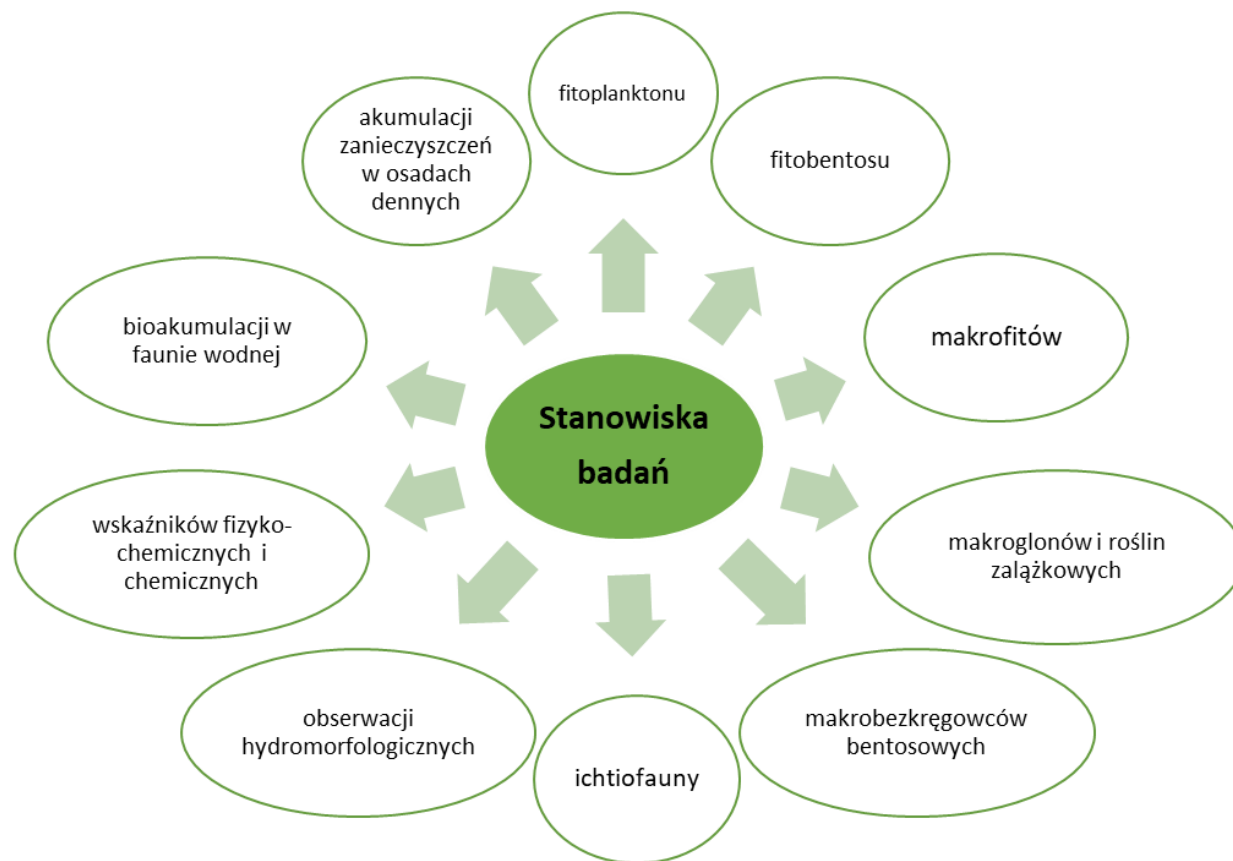
Badaniami objęte są tzw. **jednolite części wód powierzchniowych (jcwp)**, które należy rozumieć jako oddzielne i znaczące elementy wód, stanowiące podstawową jednostkę gospodarowania wodami.

Wykaz jcwp wraz z ich charakterystyką zawarty jest w obowiązujących planach gospodarowania wodami dla poszczególnych obszarów dorzeczy, które są opracowywane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie i publikowane w formie rozporządzenia ministra właściwego ds. gospodarki wodnej.

W obowiązującym cyklu wodnym, wody powierzchniowe w Polsce podzielono na **4240 jcwp**, obejmujące wszystkie kategorie wód, z czego **3161 jcwp rzecznych** (w tym 45 zbiornikowych), **1068 jcwp jeziornych**, **7 jcwp przejściowych** i **4 jcwp przybrzeżne**.

Rodzaje stanowisk badawczych w monitoringu wód powierzchniowych

W zależności od kategorii i typu w danej jcwp badana jest różna liczba wskaźników jakości wód, charakteryzujących elementy: **biologiczne, fizykochemiczne i hydromorfologiczne** (dla klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego) **oraz chemiczne** (dla klasyfikacji stanu chemicznego). Przykładowo dla jcwp rzecznych w pełnym zakresie monitoringu diagnostycznego badanych jest:

- **5** elementów biologicznych,
- **2** zestawy elementów hydromorfologicznych,
- około **30** wskaźników elementów fizykochemicznych,
- około **50** wskaźników charakteryzujących stan chemiczny.

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Składniki oceny jakości wód powierzchniowych

Badania monitoringowe wód powierzchniowych prowadzi **Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ**, poprzez oddziały terenowe, w Katowicach, Pracownie w Bielsku-Białej i w Częstochowie. Część badań zlecana jest podmiotom zewnętrznym (ichtiofauna, akumulacja zanieczyszczeń w osadach dennych).

Elementy biologiczne
(pobór zoobentosu)

Obserwacje hydromorfologiczne
(rzeka Pankówka)

Elementy fizykochemiczne
i chemiczne

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Wykonywanie poborów prób oraz badań przez pracowników CLB Oddział w Katowicach

Pobór próby z rzeki

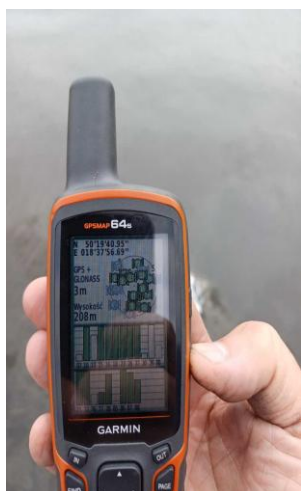
Badania zbiorników/kanałów

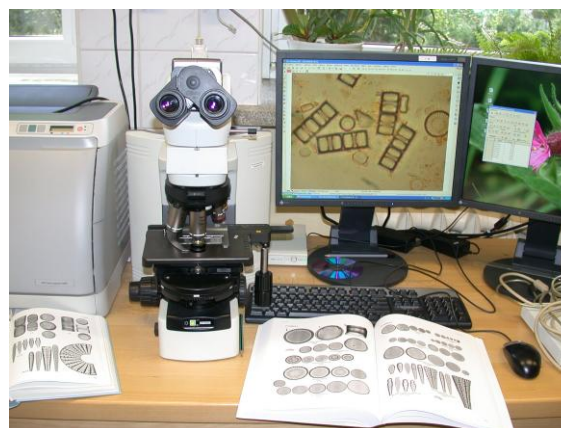
Przygotowywanie próbek do badań

Przechowywanie próbek do badań

Pomiary terenowe

Oznaczanie okrzemek

Analizy laboratoryjne

Rodzaje monitoringu wód powierzchniowych

Zakres i częstotliwość badań monitoringowych jest zróżnicowana i zależy od realizowanego programu badawczego:

- ☐ **diagnostyczny** – ma na celu ocenę stanu jcwp; prowadzony jest w szerokim zakresie pomiarowym, obejmującym wszystkie grupy wskaźników jakości wody, w punktach reprezentatywnych do oceny **co 6 lat** (1 raz w 6-letnim cyklu wodnym);
- ☐ **operacyjny** – prowadzony jest w celu oceny stanu jcwp zagrożonych niespełnieniem celów środowiskowych; zakres ustalany jest osobno dla każdego punktu, w zależności od charakteru presji, prowadzony jest w punktach reprezentatywnych do oceny **co 3 lata** (2 razy w 6-letnim cyklu wodnym) **lub corocznie** w przypadku substancji chemicznych, które w ubiegłych latach przekraczały środowiskowe normy jakości;
- ☐ **badawczy** – realizowany jest w celu m.in. zebrania dodatkowych informacji o stanie jcwp w związku z uwarunkowaniami lokalnymi lub umowami międzynarodowymi; zakres i częstotliwość uzależnione są od przyczyny.

Zakres badań monitoringu wód powierzchniowych jest corocznie weryfikowany pod kątem uwzględnienia substancji priorytetowych, dla których wyniki klasyfikacji za rok poprzedni wykazały przekroczenia dopuszczalnych stężeń.

Ocena stanu wód powierzchniowych

Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego obejmuje:

- ☐ klasyfikację elementów biologicznych,
- ☐ klasyfikację elementów fizykochemicznych,
- ☐ klasyfikację elementów hydromorfologicznych.

Wyróżnia się **5 klas stanu ekologicznego**: bardzo dobry (klasa I), dobry (klasa II), umiarkowany (klasa III), słaby (klasa IV) i zły (klasa V).

Natomiast dla klasyfikacji stanu chemicznego:

- ☐ klasyfikacja elementów chemicznych, tzw. substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń chemicznych (np. metale ciężkie, pestycydy, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne).

Wyróżnia się **2 klasy stanu chemicznego**: stan dobry (klasa I) oraz stan poniżej dobrego (klasa II).

STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH	Stan chemiczny	
Stan ekologiczny / potencjał ekologiczny	Dobry stan chemiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego
Bardzo dobry stan ekologiczny	Dobry stan wód	Zły stan wód
Dobry stan ekologiczny /maksymalny lub dobry potencjał ekologiczny	Dobry stan wód	Zły stan wód
Umiarkowany stan ekologiczny / umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
Słaby stan ekologiczny / słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
Zły stan ekologiczny / zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

Ocena stanu wód powierzchniowych

Na ocenę stanu wód składa się:

- ☐ klasyfikacja stanu ekologicznego (jcw p o statusie naturalne) lub **potencjału ekologicznego** (jcw p o statusie silnie zmienione lub sztuczne),
- ☐ **klasyfikacja stanu chemicznego.**

O wyniku klasyfikacji decyduje tzw. zasada "**najgorszy decyduje**".

Zasada ta została wprowadzona do Ramowej Dyrektywy Wodnej i jest uważana za jeden z filarów systemu oceny wód (w literaturze międzynarodowej znana jest w anglojęzycznej wersji „one-out, all-out”).

Oznacza ona, że gdy do oceny danego obiektu użyto kilku elementów, ostateczna ocena nie jest średnią z ocen tych elementów, ale jest równa ocenie najgorzej ocenionego z nich. Zasada ta jest wyrazem ostrożności. Decydująca rola najłabszego ogniwa przypomina o zagrożeniu, jakie jego stan niesie całemu systemowi.

Zasada „najgorszy decyduje” stosowana jest na różnych etapach klasyfikacji i oceny stanu wód.

Typy wód powierzchniowych – kategoria ciek

Kod Typu	Nazwa Typu
PGT	Potok tatrzański
PGS	Potok sudecki
RW_krz	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym
RW_wap	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym
RWf_krz	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym
RWf_wap	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym
RsW_krz	Średnia rzeka na podłożu krzemianowym
RsW_wap	Średnia rzeka na podłożu węglanowym
PN	Potok lub strumień nizinny
PNp	Potok lub strumień nizinny piaszczysty
RzN	Rzeka nizinna
RwN	Wielka rzeka nizinna
PN_uj	Potok lub strumień przyujściowy pod wpływem wód słonych
RzN_uj	Rzeka przyujściowa pod wpływem wód słonych
P_org	Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk
Rz_org	Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk
P_poj	Potok w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy
PI_poj	Potok w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy łososiowy
R_poj	Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy
RI_poj	Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy łososiowa

Wartości graniczne wskaźników jakości wody do klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego są zróżnicowane w zależności od typu.

W rozporządzeniu klasyfikacyjnym wydzielono **20 typów** wód rzecznych, z których na terenie województwa śląskiego występuje **11 typów**.
Najwięcej jcwp ma:

- typ RW_wap, czyli potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym (około 32%),
- PN, czyli potok lub strumień nizinny (około 16%)
- PNp, czyli potok lub strumień nizinny piaszczysty (14%).

Klasyfikacja i ocena stanu wód za lata 2019-2024

Wyniki badań monitoringowych są podstawą do wykonania klasyfikacji i ocen stanu wód, które zgodnie z obowiązującym stanem prawnym wykonuje się:

- ☐ **corocznie:** klasyfikacja badanych elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego.
- ☐ **nie rzadziej niż co 3 lata**, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat: klasyfikacje stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz oceny stanu jcwp.

W 2025 roku GIOŚ wykonał klasyfikacje i oceny na podstawie monitoringu wód prowadzonego w latach 2019-2024 dla:

- ☐ **2 340** naturalnych jcwp rzecznych pod kątem stanu ekologicznego,
- ☐ **697** sztucznych i silnie zmienionych jcwp rzecznych, w tym zbiorników, pod kątem potencjału ekologicznego,
- ☐ **2274** jcwp rzecznych pod kątem stanu chemicznego,
- ☐ **2986** jcwp rzecznych pod kątem oceny stanu.

Źródło: Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024

Raport z klasyfikacji i oceny stanu jcwp

RAPORT Z KLASYFIKACJI I OCENY
STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD
POWIERZCHNIOWYCH WYKONANEJ
W ROKU 2025 NA PODSTAWIE DANYCH
Z LAT 2019-2024

Wykonane klasyfikacje i oceny stanu wód były podstawą opracowania „**Raportu z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024**”.

Raport opracowano w Departamencie Monitoringu Środowiska w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska na podstawie § 15 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych.

[Źródło: https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/568](https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/568)

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Oceny jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych		Dorzecze									Łącznie
		Wisła	Odra	Dniestr	Dunaj	Banówka	Łaba	Niemen	Pregoła	Świeża	
Klasyfikacja stanu ekologicznego	Bardzo dobry	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	Dobry	84	66	0	2	0	2	5	4	0	163
	Umiarkowany	654	366	2	1	1	3	10	42	1	1080
	Słaby	373	229	0	2	0	2	5	13	0	624
	Zły	261	189	0	0	0	0	3	16	2	471
	Liczba naturalnych jcwp sklasyfikowanych	1374	850	2	5	1	7	23	75	3	2340
Klasyfikacja potencjału ekologicznego	Maksymalny	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	Dobry	31	19	0	0	0	0	0	0	0	50
	Umiarkowany	114	150	0	0	0	0	0	1	0	265
	Słaby	106	123	0	0	0	0	1	0	0	230
	Zły	67	82	0	0	0	0	0	1	0	150
	Liczba silnie zmienionych/sztucznych jcwp sklasyfikowanych	320	374	0	0	0	0	1	2	0	697
Klasyfikacja stanu chemicznego	Dobry	194	99	0	1	0	0	5	11	0	310
	Poniżej dobrego	1091	788	1	4	1	7	19	50	3	1964
	Liczba jcwp sklasyfikowanych	1285	887	1	5	1	7	24	61	3	2274
Ocena stanu	Dobry	12	8	0	1	0	0	1	0	0	22
	Zły	1649	1198	2	4	1	7	23	77	3	2964
	Liczba jcwp sklasyfikowanych	1661	1206	2	5	1	7	24	77	3	2986

Klasyfikacja i ocena jcwp w Polsce

Podsumowanie statystyczne klasyfikacji i oceny jednolitych części wód **rzecznych** dokonanej na podstawie monitoringu wykonanego w latach 2019-2024:

- ❑ stan/potencjał ekologiczny (**3037 jcwp**):
 - bardzo dobry/maksymalny – 0,1%
 - dobry – 7%
 - umiarkowany – 44%
 - słaby – 28%
 - zły – 20%
- ❑ stan chemiczny (**2964 jcwp**):
 - dobry – 14%
 - poniżej dobrego – 86%
- ❑ stan wód (**2986 jcwp**):
 - **dobry – 1%,**
 - **zły – 99%.**

Źródło: Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024

Niektóre przyczyny obecnego stanu jakości wód w Polsce

- ❑ zmiany w metodach klasyfikacji i monitoringu - w latach 2014-2024 kilkakrotnie zmieniano sposób oceny elementów jakościowych wód, zwiększono dokładność pomiarów (interkalibracja), rozszerzano sieć pomiarową,
- ❑ aktualizacja wartości granicznych elementów jakości - w latach 2014, 2016 i 2022 zaktualizowano wartości graniczne elementów fizykochemicznych dla różnych typów JCWP, z zaostreniem norm jakościowych wartości granicznych wskaźników badanych w wodach powierzchniowych (przykładowo norma dla azotu ogólnego z $\leq 10 \text{ mg N/l}$ dla stanu dobrego w 2014 roku, została zmieniona obecnie do $\leq 1,1 \div \leq 3,5 \text{ mg N/l}$, w zależności od typu cieku; norma dla przewodności z $\leq 1500 \text{ } \mu\text{S/cm}$ dla stanu dobrego w 2014 roku, obecnie do wartości $\leq 300 \div \leq 850 \text{ } \mu\text{S/cm}$, w zależności od typu cieku; norma stanu dobrego dla cynku zmieniła się z wartości $\leq 1 \text{ mg Zn/l}$ do wartości $\leq 0,1 \text{ mg Zn/l}$),
- ❑ zmiany w klasyfikacji elementów biologicznych - wartości graniczne niektórych elementów biologicznych zmodyfikowano, wprowadzono także zasadę, że brak danego elementu np. ryb oznacza zły – a nie nieznany – stan tego elementu,
- ❑ wprowadzenie monitoringu bioty (badania tkanek ryb, mięczaków, skorupiaków) w 2016 roku spowodowało gwałtowny wzrost liczby JCWP o stanie chemicznym poniżej dobrego (zasada „najgorszy decyduje”),
- ❑ od 2022 roku zrezygnowano z klasyfikacji części wskaźników fizykochemicznych, które albo wykazują tzw. redundancję czyli nadmiarowość, np. różne formy azotu lub jony odpowiedzialne za zasolenie, albo zbyt dużą zmienność naturalną, np. odczyn lub jony wapnia i magnezu.

Zmiana klasyfikacji jakości wód powierzchniowych nie zawsze jest wynikiem samego pogorszenia się stanu wód, tylko m.in. wynikiem szeregu regulacji i zmian w ustawodawstwie, poprzez aktualizację prawa krajowego i dostosowanie do wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Źródło: Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Porównanie wartości granicznych dobrego stanu wód z wartościami dopuszczalnymi w ściekach wprowadzanych do wód, dla wybranych substancji

Grupa wskaźników	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartości graniczne dla II klasy jakości wód powierzchniowych/ MAC-EQS środowiskowe normy jakościowe dla wskaźników stanu chemicznego (*)	Najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń dla ścieków wprowadzonych do wód**
Wskaźniki fizykochemiczne	Azot ogólny	mg N/l	$\leq 1,1$ - $\leq 3,50$	10 - 30
	Fosfor ogólny	mg P/l	$\leq 0,1$ - $\leq 0,35$	1 - 5
Wskaźniki chemiczne	Ołów i jego związki	$\mu\text{g Pb/l}$	14	100 - 500
	Kadm i jego związki	$\mu\text{g Cd/l}$	0,45 - 1,5	50 - 400
	Benzo(a)piren	$\mu\text{g b(a)p/l}$	0,27	nie określa się

Objaśnienia:

* rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych,

** rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych.

Zmiany wartości stężeń wybranych wskaźników jakości wody w latach 2007-2024

Tabela 6 Mediany podstawowych elementów fizykochemicznych badanych w okresach sześcioletnich – rzeki

Okres	BZT ₅	N-NO ₃	N og.	P-PO ₄	P og.	Przewodność
	[mg/l]	[mg/l]	[mg/l]	[mg/l]	[mg/l]	[μS/cm]
2007-2012	2,4	1,31	2,75	0,061	0,145	497
2013-2018	2,3	1,21	2,50	0,052	0,140	466
2019-2024	2,2	1,34	2,63	0,056	0,152	476

W tabeli przedstawiono medianę podstawowych elementów fizykochemicznych na podstawie wyników badań ze wszystkich jcwp rzecznych badanych w latach 2007-2012, 2013-2018 i 2019-2024.

Z analizy wynika, że w skali Polski poziom podstawowych fizykochemicznych parametrów środowiska wodnego w ciągu ostatnich trzech sześcioletnich cykli praktycznie pozostaje bez zmian.

Źródło: Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Klasyfikacje i ocena stanu wód (jcwp) na terenie województwa śląskiego

Kłodnica od źródeł do Promnej, 2024, granica Katowic z Rudą Śląską,
zbiory RWMS w Katowicach

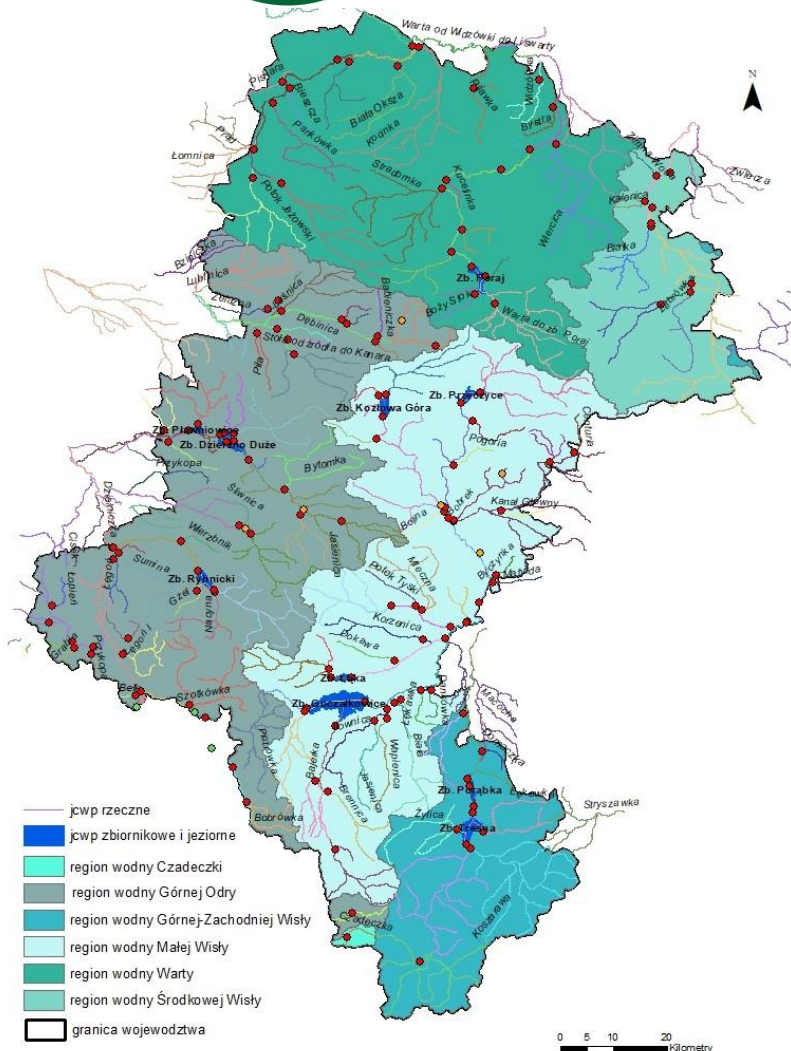
Sieć monitoringu wód 2022 – 2027 w woj. śląskim

W cyklu wodnym 2022 – 2027 sieć pomiarowa monitoringu wód powierzchniowych na obszarze województwa śląskiego obejmuje **143 jcwp**, w tym:

- ☐ dorzecze Wisły 65 jcwp (region wodny Małej Wisły 45 jcwp, Górnej Zachodniej Wisły 11 jcwp, Środkowej Wisły 9 jcwp),
- ☐ dorzecze Odry 77 jcwp (region wodny Górnej Odry 52 jcwp, Warty 25 jcwp),
- ☐ dorzecze Dunaju 1 jcwp region wodny Czadeczki.

Badania prowadzone są w **145 punktach pomiarowych**, w tym 133 zlokalizowanych na rzekach, 11 na zbiornikach zaporowych oraz 1 na jeziorze (Piegża powiat lubliniecki).

Realizowane programy badawcze: diagnostyczny, operacyjny, badawczy wód granicznych z Republiką Czeską. Corocznie zaplanowano badania dla 105 do 124 punktów pomiarowych.

Podsumowanie statystyczne klasyfikacji i oceny jcwp rzecznych badanych w latach 2019-2024 - województwo śląskie

Klasyfikacjami i oceną stanu wód objęto **150 jcwp rzecznych**, z których **141 jcwp** posiada punkty reprezentatywne do ich oceny zlokalizowane na terenie województwa śląskiego. Punkty reprezentatywne do oceny pozostałych **9 jcwp** znajdują się poza granicami województwa śląskiego (1 na terenie małopolskiego, 2 na terenie łódzkiego, 6 na terenie opolskiego).

W ramach klasyfikacji i oceny stanu wód dla jcwp na terenie województwa śląskiego wykonano:

- ☐ **67** klasyfikacji stanu ekologicznego,
- ☐ **82** klasyfikacje potencjału ekologicznego,
- ☐ **117** klasyfikacji stanu chemicznego,
- ☐ **146** ocen stanu wód.

Badaniami objęta była także 1 jcwp jeziorna (po raz pierwszy wydzielona na terenie woj. śląskiego) – jeziora Piegża, jednak wykonanie klasyfikacji jej wód nie było możliwe, ze względu na niepełną serię pomiarową badań wskaźników fizykochemicznych i chemicznych, brak możliwości wykonania badań biologicznych oraz obserwacji hydromorfologicznych z powodu braku wody.

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Podsumowanie statystyczne klasyfikacji i oceny jcwp rzecznych badanych w latach 2019-2024 - województwo śląskie

Wyniki klasyfikacji i ocen stanu wód w latach 2019-2024:

Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego:

- ☐ dobry - 4% jcwp
- ☐ umiarkowanym - 36% jcwp
- ☐ słaby - 24% jcwp
- ☐ zły – 36% jcwp.

Największy udział w sklasyfikowanych naturalnych jcwp stanowiły te o umiarkowanym stanie ekologicznym, a w jcwp silnie zmienionych i sztucznych, te o złym potencjale ekologicznym.

Klasyfikacja stanu chemicznego:

dobry – 8% jcwp,
poniżej dobrego – 92% jcwp.

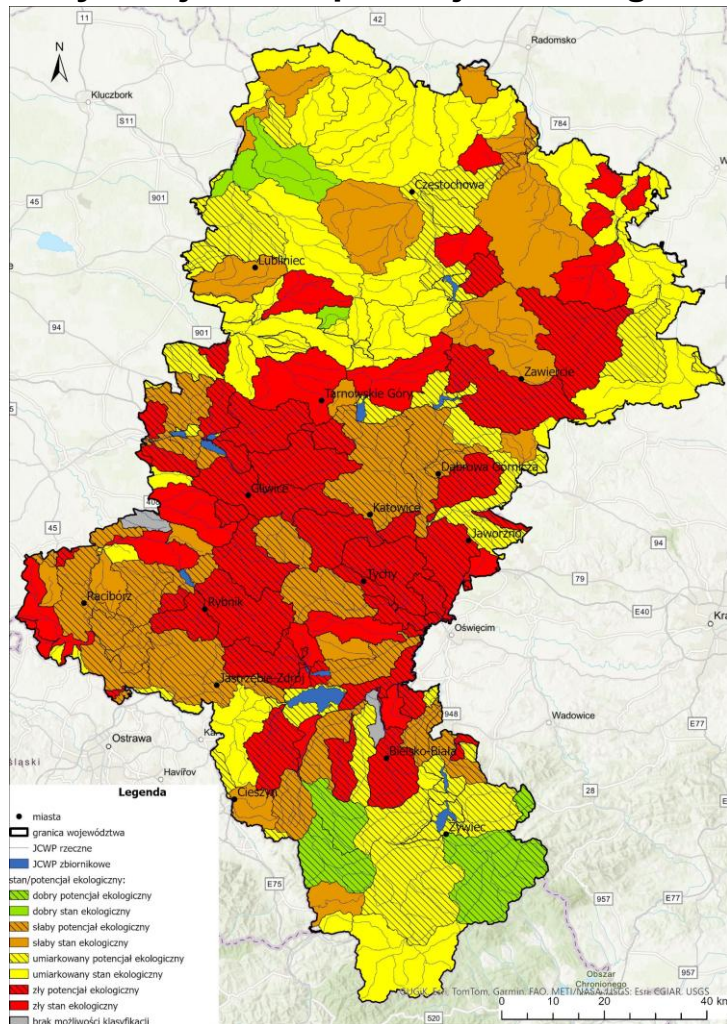
Ocena stanu wód: **zły stan wód – 100% jcwp.**

	Stan/potencjał ekologiczny	Dorzecze Wisły			Dorzecze Odry		Dorzecze Dunaju	Ogółem
		RW Małej Wisły	RW Górnej-Zachodniej Wisły	RW Środkowej Wisły	RW Górnej Odry	RW Warty	RW Czadeczki	
Klasyfikacja stanu ekologicznego	Bardzo dobry	0	0	0	0	0	0	0
	Dobry	0	0	0	1	2	0	3
	Umiarkowany	1	2	3	13	11	1	31
	Słaby	3	0	0	6	5	0	14
	Zły	6	0	4	7	2	0	19
	Liczba naturalnych jcwp sklasyfikowanych	10	2	7	27	20	1	67
	Liczba naturalnych jcwp niesklasyfikowanych	0	0	0	0	0	0	0
Klasyfikacja potencjału ekologicznego	Maksymalny	0	0	0	0	0	0	0
	Dobry	2	1	0	0	0	0	3
	Umiarkowany	6	7	1	4	5	0	23
	Słaby	8	2	0	11	1	0	22
	Zły	18	0	1	14	1	0	34
	Liczba silnie zmienionych/sztucznych jcwp sklasyfikowanych	34	10	2	29	7	0	82
	Liczba silnie zmienionych/sztucznych jcwp niesklasyfikowanych	1	0	0	0	0	0	1
Klasyfikacja stanu chemicznego	Dobry	4	0	0	4	1	0	9
	Poniżej dobrego	38	11	8	35	15	1	108
	Liczba sklasyfikowanych	42	11	8	39	16	1	117
	Liczba jcwp niesklasyfikowanych	3	1	1	17	11	0	33
Ocena stanu wód	Dobry	0	0	0	0	0	0	0
	Zły	44	12	9	55	25	1	146
	Liczba ocenionych jcwp	44	12	9	55	25	1	146
	Liczba jcwp niesklasyfikowanych	1	0	0	1	2	0	4

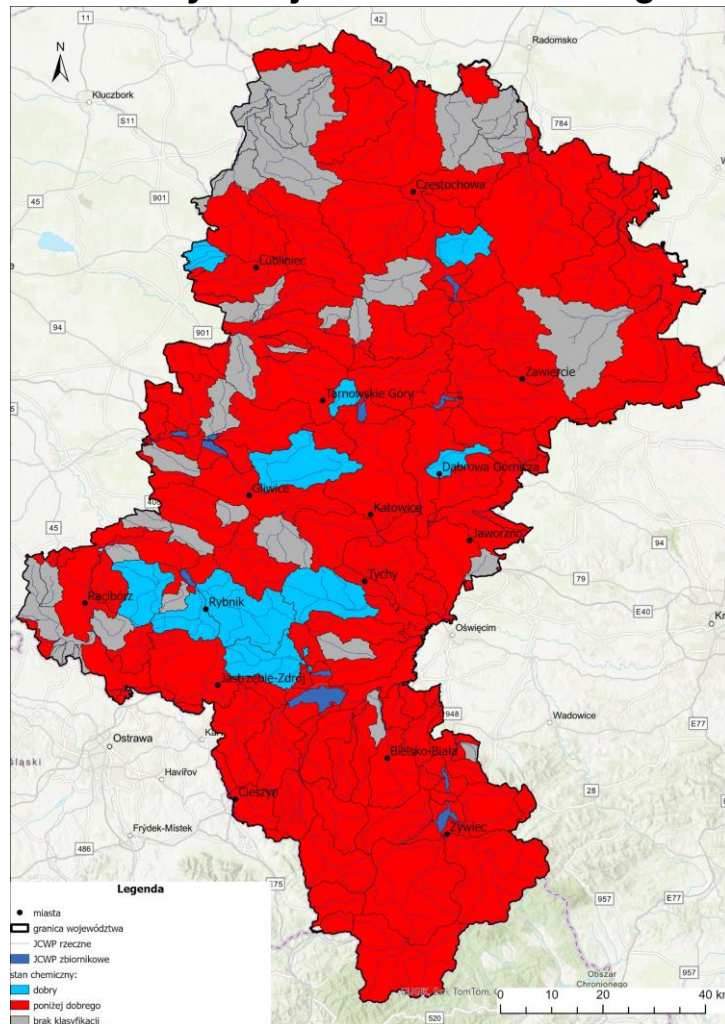

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

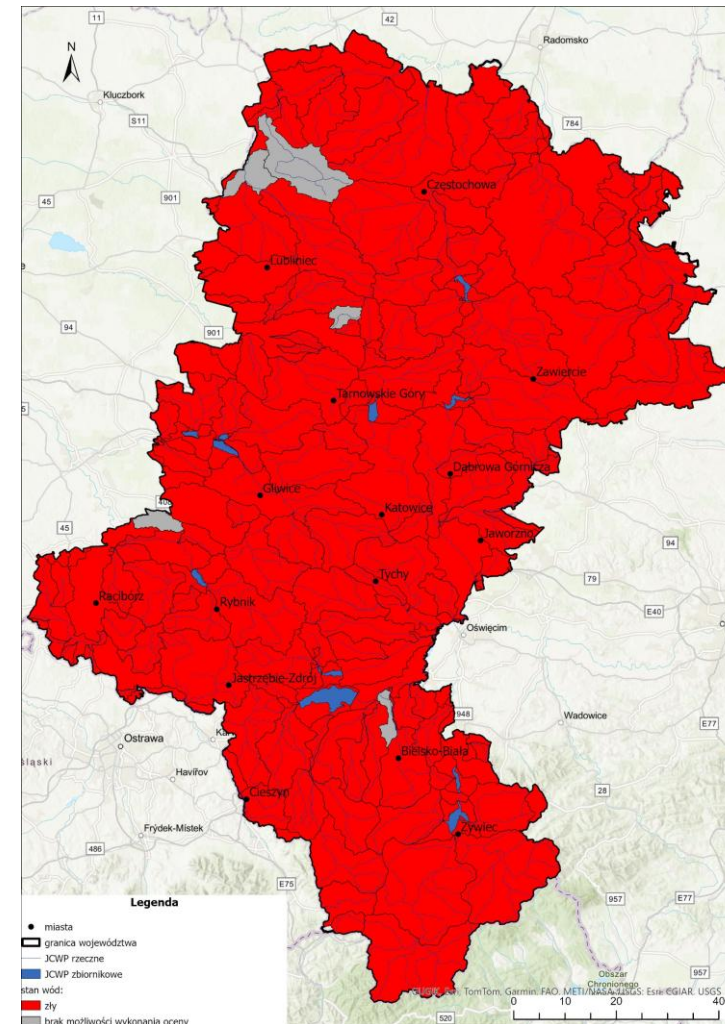
Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego

Klasyfikacja stanu chemicznego

Ocena stanu wód

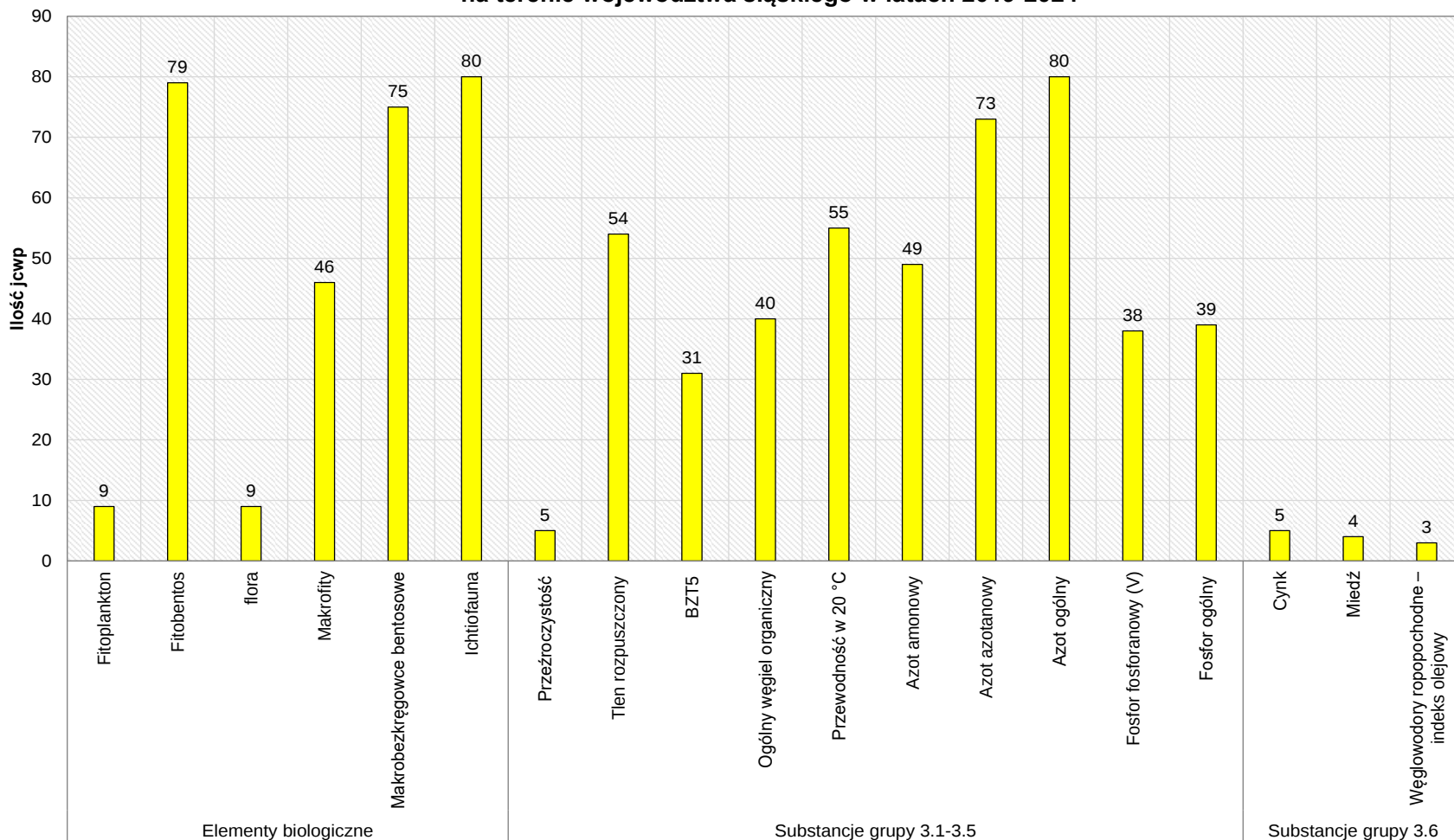

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Wskaźniki przekraczające wartości graniczne dobrego stanu wód

Wskaźniki przekraczające wartości graniczne dobrego stanu/potencjału ekologicznego w jcwp badanych na terenie województwa śląskiego w latach 2019-2024

Największy wpływ na klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego miały wskaźniki:

biologiczne (które wystąpiły w klasie III, IV i V):

- *ichtiofauna (w 80 jcwp, 73% badanych),*
- *makrobezkręgowce bentosowe (w 75 jcwp, 59% badanych),*
- *makrofity (w 46 jcwp, 66% badanych),*
- *fitobentos (w 79 jcwp, 54% badanych),*

fizykochemiczne (powyżej klasy 2):

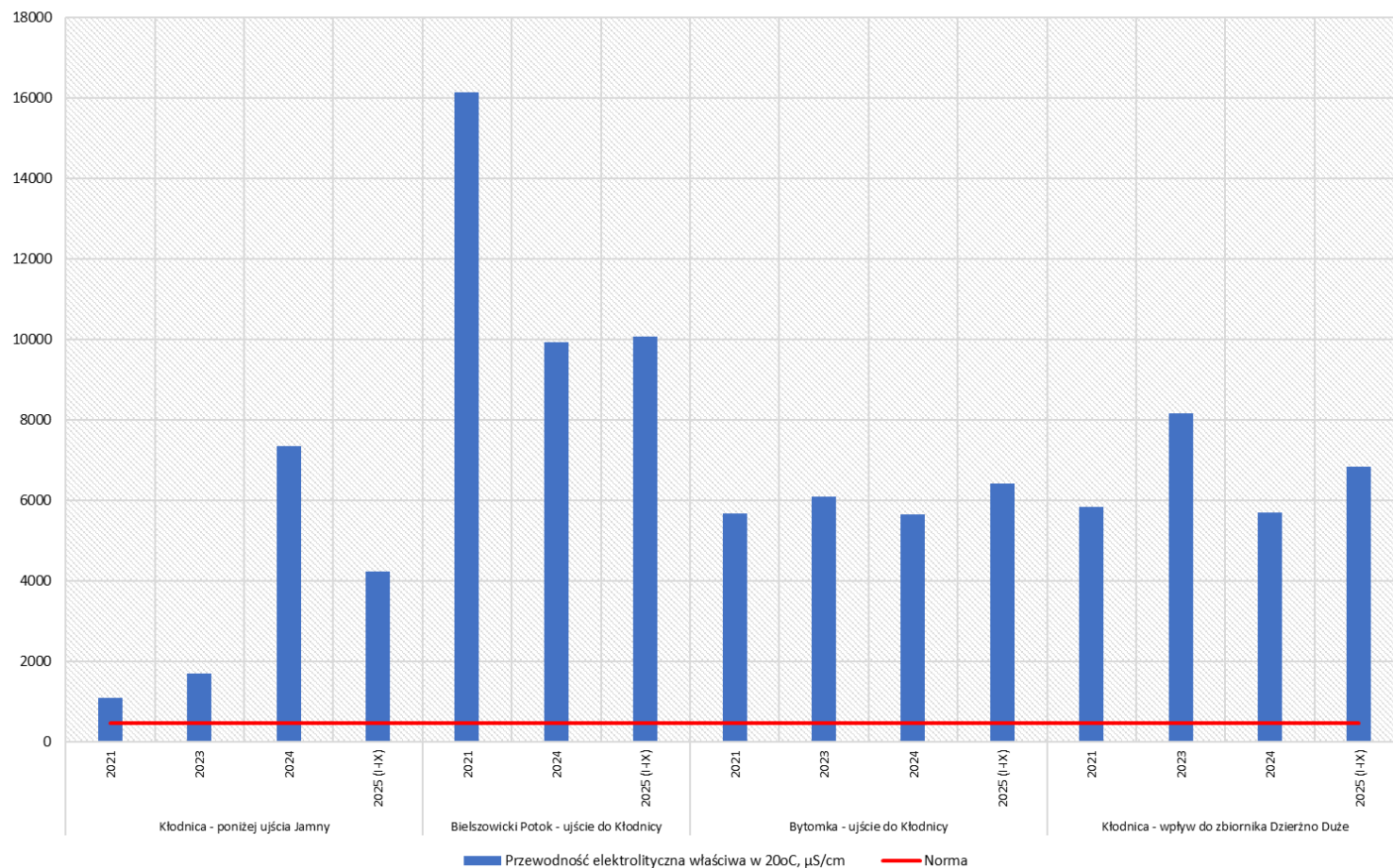
- *azot ogólny (w 80 jcwp, 53% badanych),*
- *azot azotanowy (w 73 jcwp, 50% badanych),*
- *przewodność (w 55 jcwp, 37% badanych),*
- *tlen rozpuszczony (w 54 jcwp, 36% badanych),*
- *fosfor ogólny (w 39 jcwp 26% badanych).*

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Zestawienie średniorocznych wyników przewodności elektrolitycznej (PEW) badanej w Kłodnicy i jej dopływach w latach 2021-2025 (do września) w ramach PMŚ

Przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, $\mu\text{S}/\text{cm}$

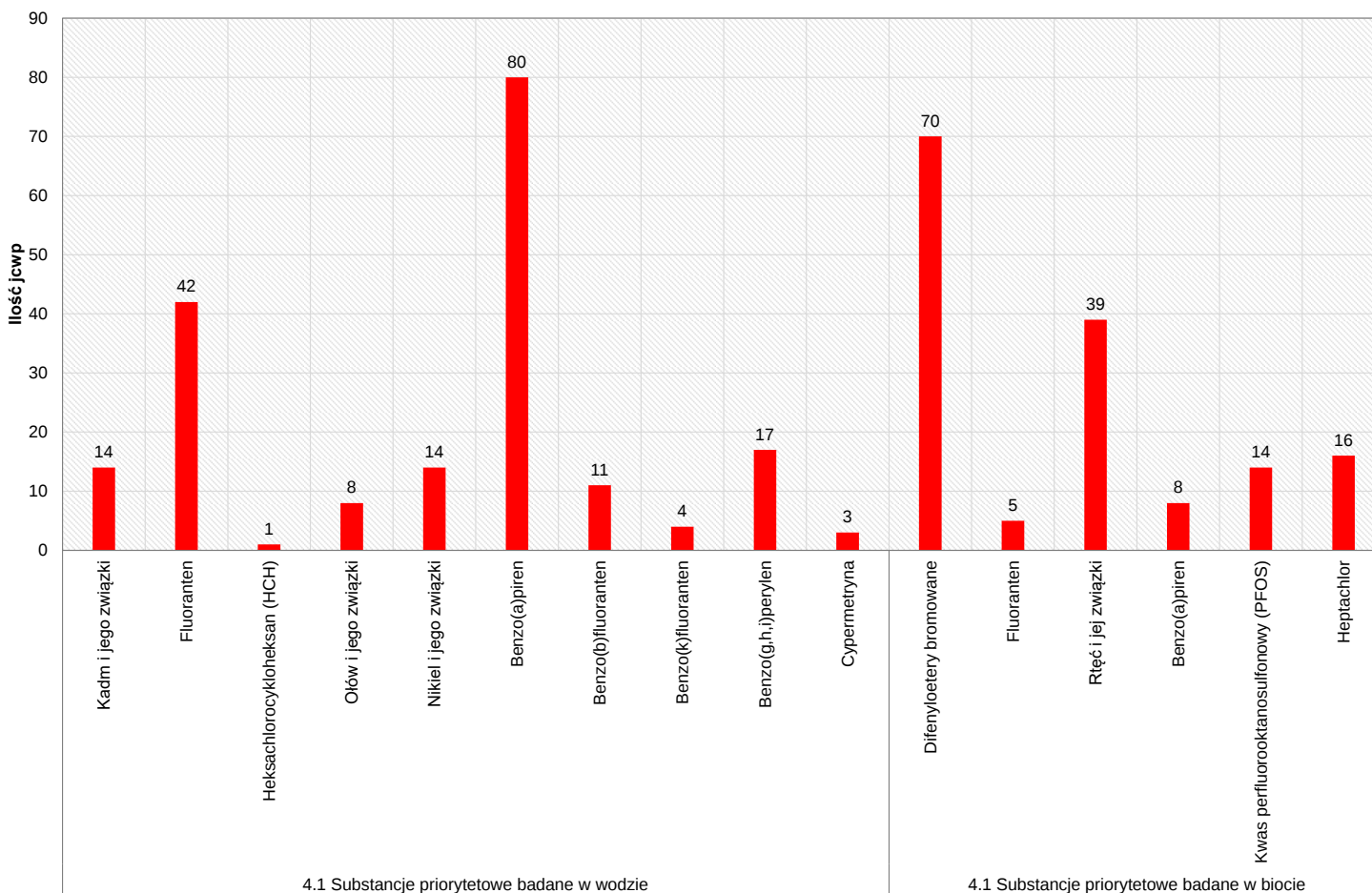
Najwyższe stężenia PEW, przekraczające **8000 $\mu\text{S}/\text{cm}$** występowały w Bielszowickim Potoku. W okresie I-IX 2025 r. w odniesieniu do 2024 r. wystąpił wzrost wartości PEW, za wyjątkiem punktu pomiarowego Kłodnica - poniżej ujścia Jamny, W punkcie Kłodnica – wpływ do zbiornika Dzierżno-Duże wartości PEW za okres I-IX 2025 r. wynosiła **6831 $\mu\text{S}/\text{cm}$** , była wyższa od średniej wartości za 2024 r. i prawie 15-krotnie przekraczała **normę wynoszącą 450 $\mu\text{S}/\text{cm}$** , należy jednak zwrócić uwagę, iż średnioroczna wartość PEW za 2023 r. była w tym punkcie na jeszcze wyższym poziomie i wynosiła **8154 $\mu\text{S}/\text{cm}$** .

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Wskaźniki chemiczne przekraczające normy środowiskowe

Wskaźniki chemiczne przekraczające środowiskowe normy jakości w jcwp badanych na terenie województwa śląskiego w latach 2019-2024

Największy wpływ na klasyfikację stanu chemicznego miały wskaźniki:

badane w wodzie:

- benzo(a)piren (przekroczenia w 80 jcwp, 100% badanych),
- fluoranten (przekroczenia w 42 jcwp, 55% badanych),
- nikiel i jego związki (przekroczenia w 14 jcwp, 13% badanych jcwp),
- kadm i jego związki (przekroczenia w 14 jcwp, 12% badanych).

Pozostałe badane substancje priorytetowe przekraczały środowiskowe normy jakości w niewielkim procencie jcwp.

badane w biocie (tkanki ryb, mięczaków, skorupiaków):

- bromowane difenyloetery (przekroczenia w 70 jcwp, 96% badanych),
- rtęć i jej związki (przekroczenia w 39 jcwp, 53% badanych).

Pozostałe badane substancje priorytetowe przekraczały środowiskowe normy jakości w niewielkim procencie jcwp.

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Substancje determinujące klasyfikację stanu chemicznego w kraju

Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA)

Zanieczyszczenie wód WWA jest zjawiskiem powszechnym w skali kraju.

Benzo(a)piren badany w **matrycy wodnej** stanowi jedno z głównych zanieczyszczeń pogarszających stan chemiczny rzek – **przekroczenia norm odnotowano w 89,3% jcwp rzecznych w Polsce**, w których mierzony i klasyfikowany był ten wskaźnik.

Jako główne źródło tych związków wskazuje się zanieczyszczenia powietrza, powodowane przez spalanie różnego rodzaju paliw, w tym w piecach domowych i przez pojazdy, a także w wyniku emisji zanieczyszczeń do wód przez ścieranie opon, okładzin hamulcowych i asfaltu. Związki WWA wykazywane są także w ściekach odprowadzanych z oczyszczalni ścieków.

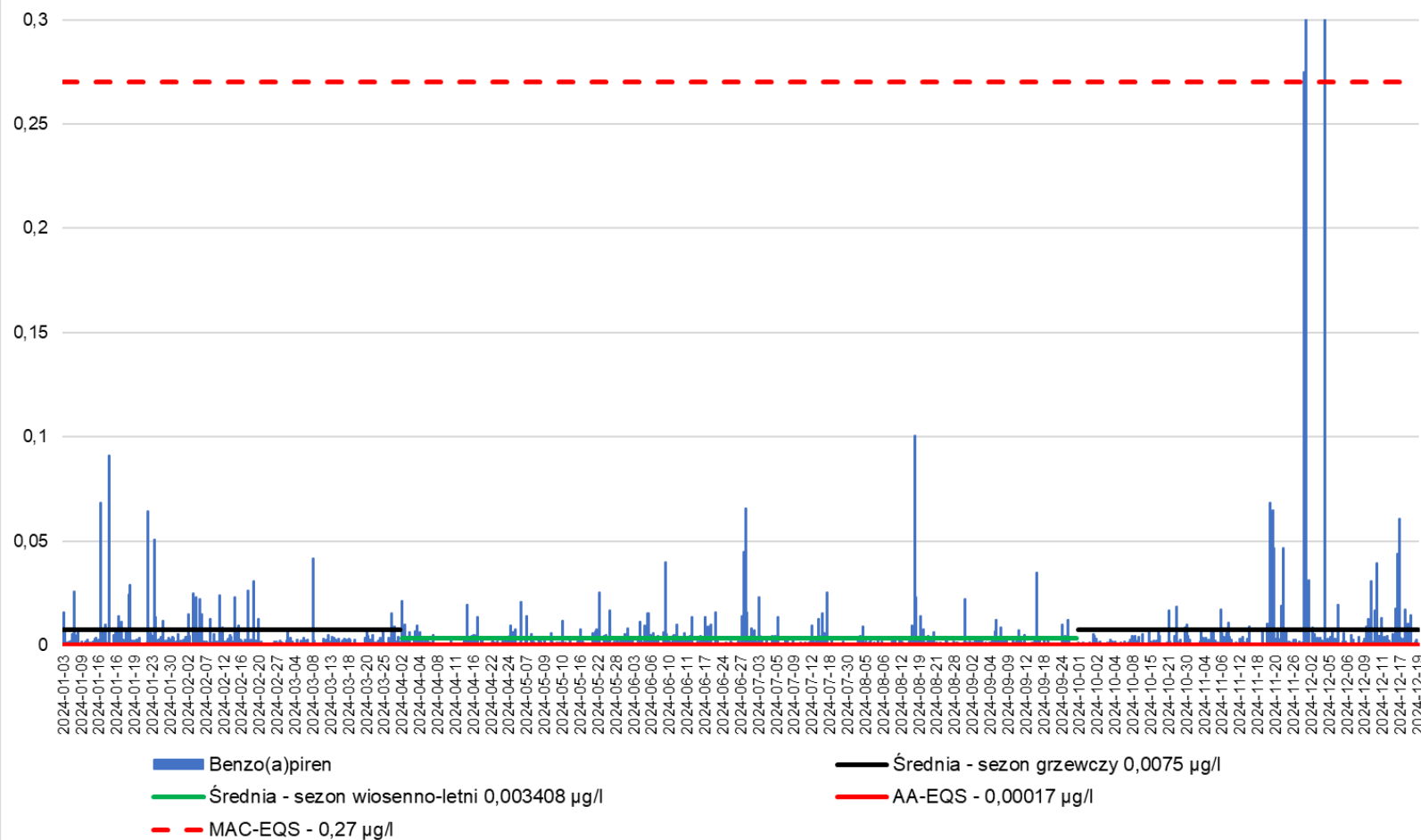
Badania benzo(a)pirenu i fluorantenu w **biocie** nie wykazały dużej skali przekroczeń środowiskowych norm jakości na terenie Polski, w ramach oceny stanu wód powierzchniowych za lata 2019-2024 przekroczenia stwierdzono, odpowiednio, w 5,4% i 6,9% jcwp rzecznych monitorowanych i sklasyfikowanych pod kątem tych związków.

Źródło: Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Benzo(a)piren - wyniki badań z punktów pomiarowo-kontrolnych badanych w 2024 roku na terenie województwa śląskiego

Wartości benzo(a)pirenu w woj. śląskim w 2024 r.

Wartości benzo(a)pirenu są zróżnicowane w ciągu roku.

W 2024 roku wartość średnia w sezonie grzewczym (październik-marzec) ze wszystkich pomiarów wynosiła 0,0075 µg/l i była dwukrotnie wyższa od wartości średniej tego wskaźnika w okresie wiosenno-letnim (kwiecień-wrzesień), która wynosiła 0,0034 µg/l.

AA-EQS – dopuszczalne stężenie średnioroczne w wodzie

MAC-EQS - maksymalne dopuszczalne stężenie w wodzie

Substancje determinujące klasyfikację stanu chemicznego w kraju

Bromowane difenyloetery (PBDE)

W ramach oceny stanu wód powierzchniowych za lata 2019-2024 stwierdzono **przekroczenia norm dla PBDE w 99,5% jcwp rzecznych**, w których monitorowano i sklasyfikowano PBDE w biocie, natomiast nie odnotowano przekroczeń norm dla jcwp rzecznych, w których PBDE badane były w matrycy wodnej (bezpośrednio w wodzie).

Zanieczyszczenie wód rzecznych PBDE nie zmieniło się na przestrzeni kilku ostatnich lat. Ocena stanu wód powierzchniowych za lata 2016-2021 wykazała przekroczenia norm dla PBDE w biocie w 97,9% jcwp rzecznych przebadanych i sklasyfikowanych pod kątem tego wskaźnika, a przekroczenia norm w wodzie – w 0,2% przebadanych i ocenionych pod kątem tego wskaźnika jcwp rzecznych.

PBDE są tzw. uniepalniaczami, czyli związkami chemicznymi opóźniającymi zapłon. Stosowano je jako dodatek do polimerów wykorzystywanych do produkcji sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych wyrobów wytwarzanych z udziałem tworzyw sztucznych. Obecnie są substancjami wycofanymi z obrotu w Unii Europejskiej z uwagi na ich szkodliwy wpływ na zdrowie człowieka i środowisko. Dostają się do środowiska wodnego wskutek niewłaściwego zagospodarowania odpadów zawierających PBDE, np. zużytych sprzętów elektrycznych i elektronicznych. Wykazują one tendencję do bioakumulacji i biomagnifikacji w łańcuchu pokarmowym, osiągając stężenia w biocie (tkankach ryb) przekraczające środowiskowe normy jakości.

Źródło: Raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonanej w roku 2025 na podstawie danych z lat 2019-2024

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Portal jakości wód powierzchniowych

The screenshot shows the GIOS website interface. At the top, there's a blue navigation bar with links like 'Strona główna', 'System monitoringu i klasyfikacji wód', 'Mapy', 'Mapa strony', and 'Pomoc'. Below this, the main header area includes the GIOS logo, the text 'Główny Inspektorat Ochrony Środowiska' and 'Portal jakości wód powierzchniowych', and a language selector (Polish/English) and a 'Zaloguj' button. The main content area is titled 'RZEKI' and features a large image of a river. Below the image, there are three article snippets, each with a title, a date, and a 'Czytaj Więcej' button:

- Monitoring i ocena jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych** (Poźdźnik Małgorzata 2023-06-30)
- Wyniki monitoringu ichtiofauny rzek w 2022 r.** (Panek Piotr 2022-12-30)
- Jak się bada rzeki? Zobacz film i dowiedz się więcej o monitoringu wód w Polsce** (Dziurka Katarzyna 2022-07-25)

Informacje dotyczące monitoringu wód powierzchniowych zamieszczane są na Portalu jakości wód powierzchniowych funkcjonującego na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska pod adresem: [Monitoring i ocena jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych - Rzeki - System monitoringu i klasyfikacji wód - Portal jakości wód powierzchniowych \(gios.gov.pl\)](https://www.gios.gov.pl/web/gios)

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

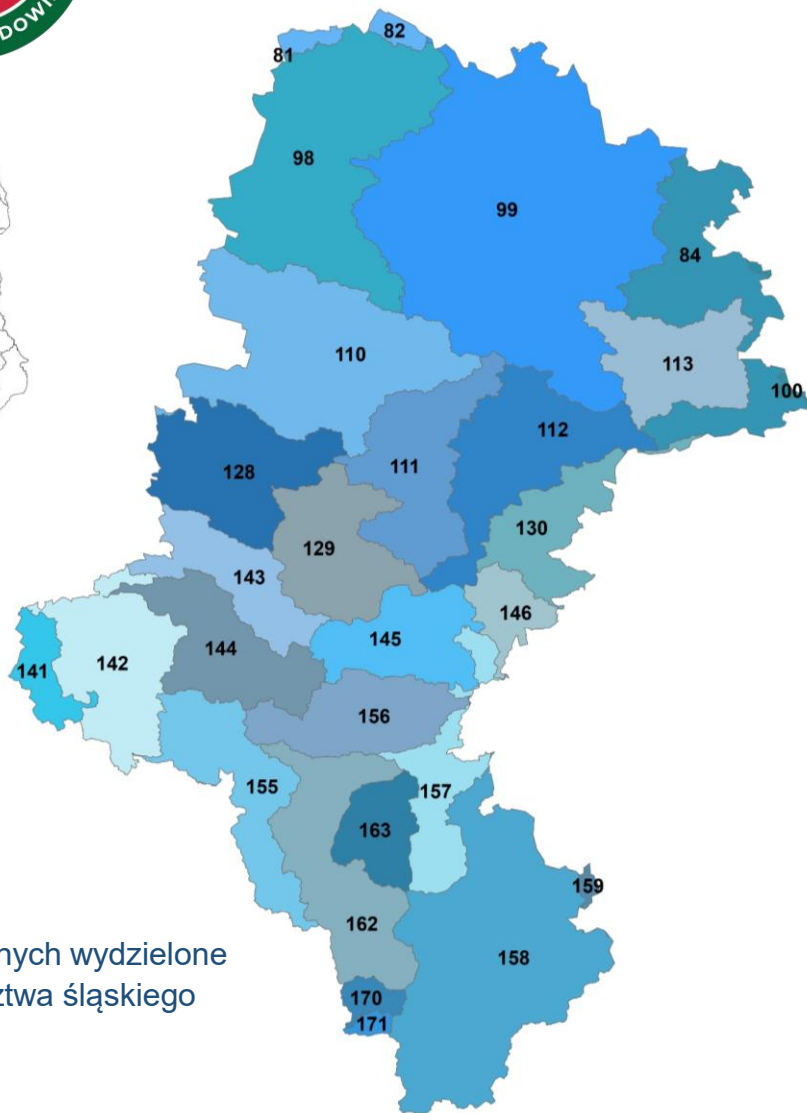
Podstawy prawne prowadzenia monitoringu wód podziemnych

Monitoring jakości wód podziemnych to system oceny stanu i oceny zmian stanu chemicznego wód podziemnych polegający na prowadzeniu powtarzalnych pomiarów i badań w wybranych, reprezentatywnych punktach pomiarowych, a także interpretacji wyników tych badań.

Akt prawny	Opis i zakres regulacji
Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne	ustawa reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi, określa m.in. zasady ochrony wód oraz obowiązki organów w zakresie monitoringu i oceny jakości wód
Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych, zwane „ monitoringowym ”	Określa zasady prowadzenia monitoringu wód, rodzaje monitoringu, zakres monitoringu, kryteria wyznaczania punktów pomiarowo – kontrolnych
Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych, zwane „klasyfikacyjnym”	Określa kryteria i sposób oceny stanu jednolitych części wód podziemnych, obejmujące: klasyfikację elementów fizykochemicznych, definicje klasyfikacji stanu ilościowego wód podziemnych oraz ich stanu chemicznego, sposób interpretacji wyników badań elementów fizykochemicznych i ilościowych, sposób prezentacji ich stanu, częstotliwość dokonywania oceny ich stanu, wartości progowe będące normami jakości środowiska

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Jednolite części wód podziemnych wydzielone na obszarze Polski i województwa śląskiego

Jednolite części wód podziemnych

Badania wód podziemnych prowadzi się w **jednolitych częściach wód podziemnych** (jcwpd).

Jednolite części wód podziemnych to określona objętość wód podziemnych występująca w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Przedmiotem monitoringu od 2022 roku są **174 jcwpd** wydzielone na obszarze całego kraju.

Na terenie województwa śląskiego wydzielono fragmentarycznie lub w całości **28 jcwpd**.

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych

- ❑ W roku 2023 została opracowana **kompleksowa ocena stanu jednolitych części wód podziemnych**, w odniesieniu do 174 jcwpd wydzielonych na terenie kraju. Ocena ta jest obowiązująca w całym cyklu planistycznym 2022 – 2027.
- ❑ Ocenę jcwpd wykonał na zlecenie **GIOŚ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy**.

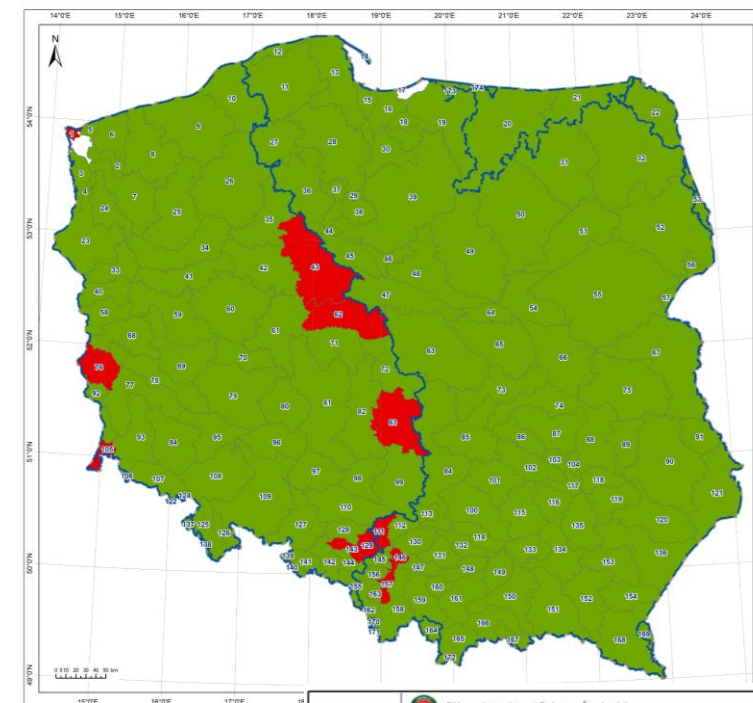
Ocena stanu ogólnego jcwpd składa się z **oceny stanu chemicznego i ilościowego**.

Obie oceny są w stosunku do siebie równorzędne, a za ostateczny stan wód podziemnych przyjmuje się gorszą z tych dwóch ocen.

stan
chemiczny

stan
ilościowy

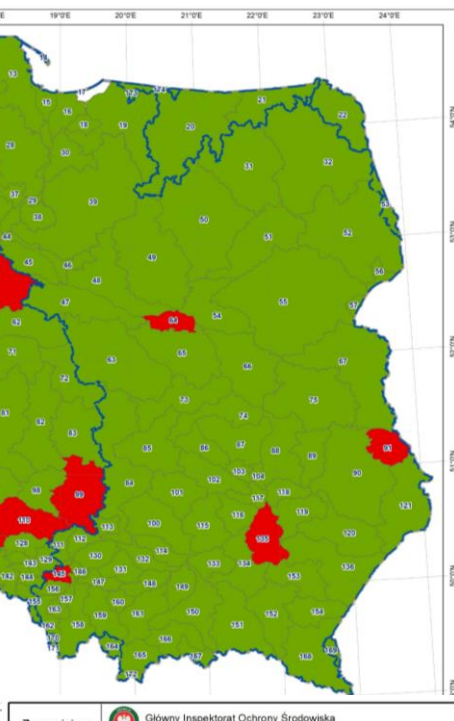
STAN OGÓLNY JCWPd

STAN ILOŚCIOWY JCWPd

stan dobry
stan słaby

Zamawiający	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Umowa nr GIOŚ/30/2023/DMS/NFOSiGW
Finansujący	Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Wykonawca	Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy
Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu JCWPd w latach 2023–2025 (ETAP I)	
Numer tematu: 32.8407.2301.04.1	
Data: 31.10.2023	

STAN CHEMICZNY JCWPd

stan dobry
stan słaby

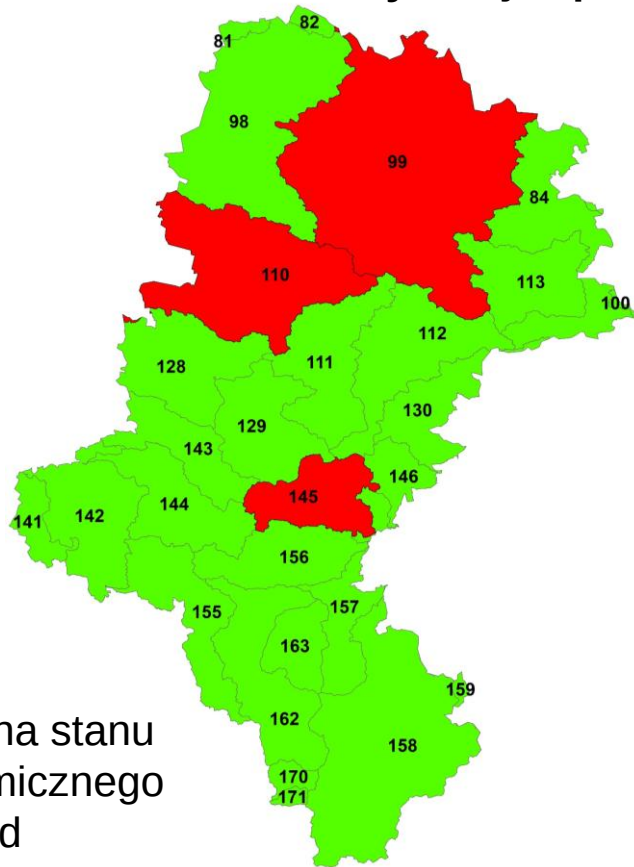
Zamawiający	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Umowa nr GIOŚ/30/2023/DMS/NFOSiGW
Finansujący	Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Wykonawca	Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy
Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu JCWPd w latach 2023–2025 (ETAP I)	
Numer tematu: 32.8407.2301.04.1	
Data: 31.10.2023	

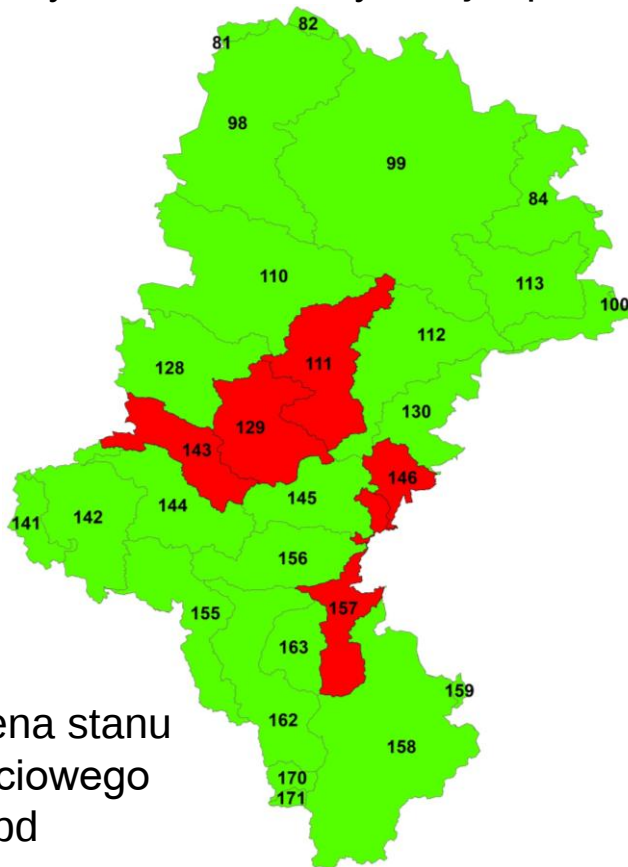
GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych na terenie województwa śląskiego

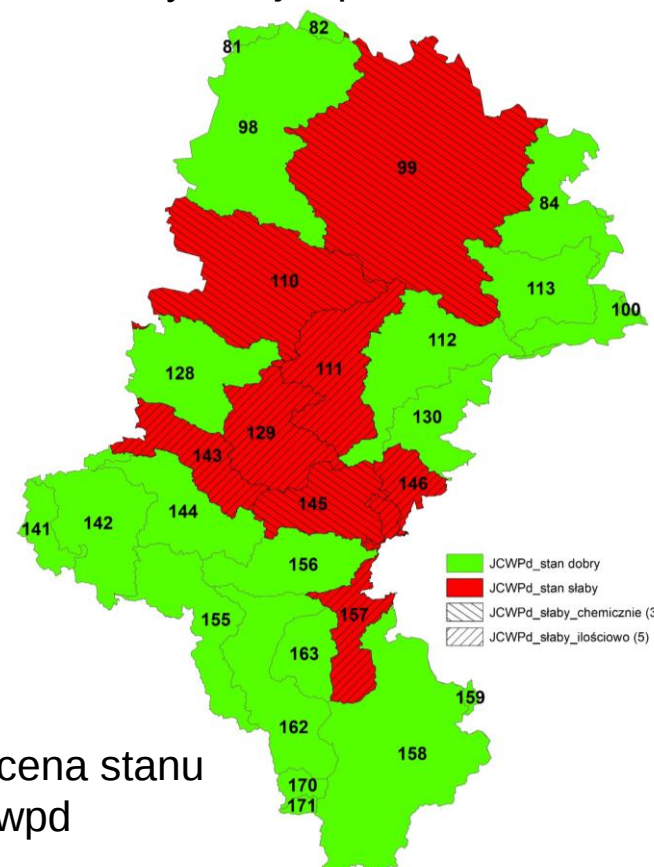
Na terenie województwa śląskiego dobry stan stwierdzono w **20 jcwpd**,
słaby w 8 jcwpd, w tym słaby stan chemiczny w 3 jcwpd, słaby stan ilościowy w 5 jcwpd.

Ocena stanu
chemicznego
jcwpd

Ocena stanu
ilościowego
jcwpd

Ocena stanu
jcwpd

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

MONITORING JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

SIEĆ KRAJOWA

badania i oceny jcwpd
wykonywane przez PIG-
PIB na zlecenie GIOŚ

SIEĆ REGIONALNA

badania i klasyfikacje
wykonywane przez GIOŚ
(RWMS w Katowicach,
CLB o. Katowice)

sieć monitoringu
Głównych Zbiorników
Wód Podziemnych

sieć badawcza
trichloretenu i
tetrachloroetenu

sieć badawcza na terenie
Dąbrowy Górniczej

sieć badawcza jakości
wód podziemnych
wrażliwych na
zanieczyszczenie zw.
azotu ze źródeł rolniczych
na terenie gm. Wielowieś

Sieci monitoringowe jakości wód podziemnych na terenie województwa śląskiego

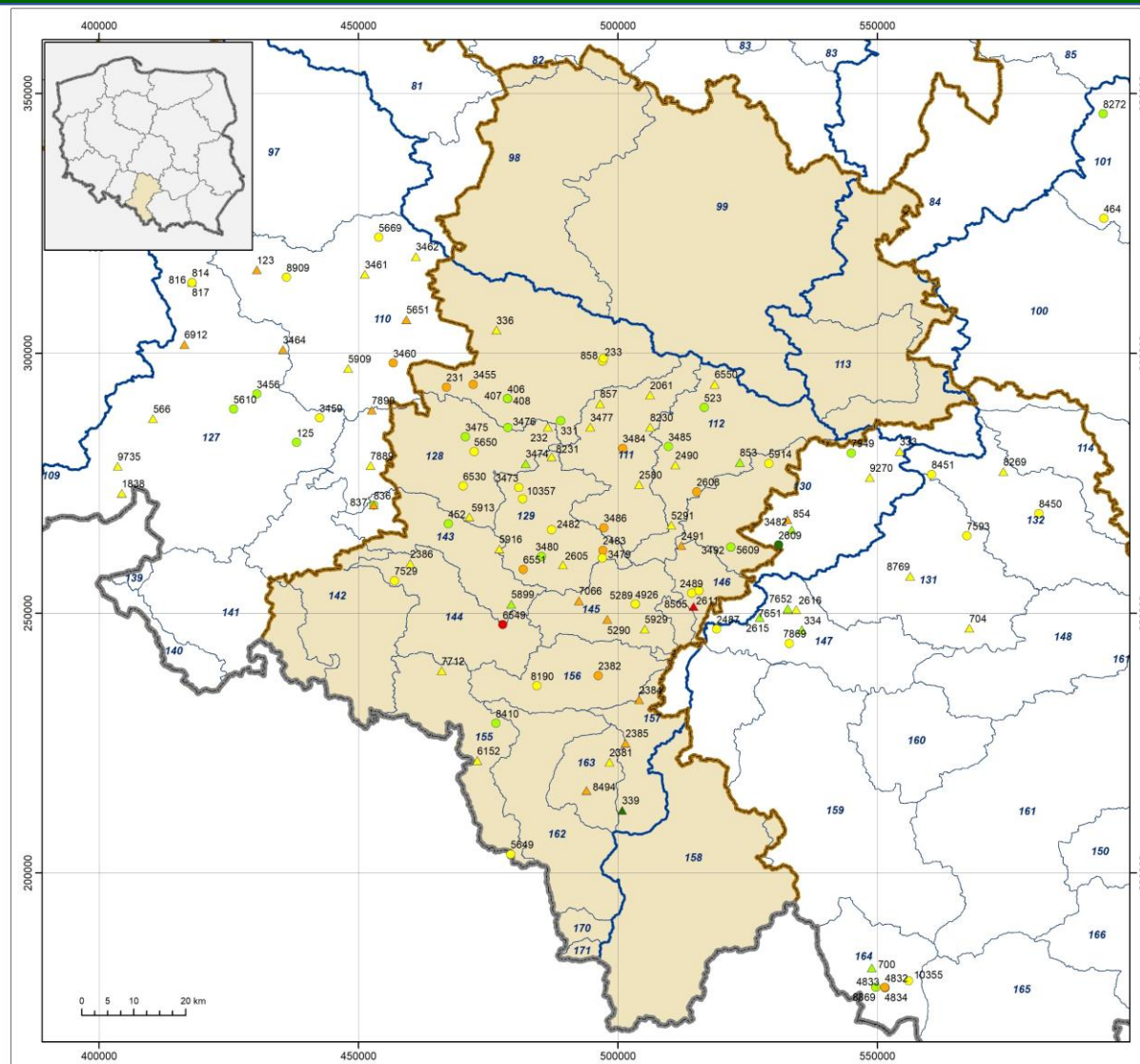
- Na terenie województwa śląskiego monitoring jakości wód podziemnych realizowany jest w oparciu o **krajową** sieć pomiarową oraz sieć **regionalną**.
- Badania wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych wykonywane są przez państwową służbę hydrogeologiczną na podstawie umowy z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska.
- Poza badaniami na poziomie krajowym, wykonywane są przez GIOŚ (Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach i Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ – Oddział w Katowicach) na poziomie regionalnym uzupełniające badania wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych.

Realizacja monitoringu KRAJOWEGO wód podziemnych na terenie woj. śląskiego w 2024 roku

W 2024 roku na terenie województwa śląskiego wykonano badania w **68** punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych.

Badania i oceny w sieci krajowej były wykonywane, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, przez **Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy**.

Zał. 4.4.10

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

KLASY JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH W PUNKTACH POMIAROWYCH MONITORINGU OPERACYJNEGO STANU CHEMICZNEGO WÓD PODZIEMNYCH W 2024 ROKU

Objaśnienia:

Klasa jakości wód podziemnych w punkcie pomiarowym monitoringu stanu chemicznego*

Zwierciadło swobodne	Zwierciadło napięte
▲ klasa I	● klasa I
▲ klasa II	● klasa II
▲ klasa III	● klasa III
▲ klasa IV	● klasa IV
▲ klasa V	● klasa V

2563 – identyfikator punktu pomiarowego ID Monitoring

- 23 granica i numer JCWPd
- 4 granica RZGW
- 5 granica województwa
- 6 granica państwa

Dane źródłowe:
– Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
– Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
– Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
– Państwowy Rejestr Granic (PRG), Główny Geodeta Kraju

* szczegóły w załączniku nr 4.1

Zamawiający	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Umowa nr GIOŚ/30/2023/DMS/NFOŚiGW z dnia 17.02.2023
Finansujący	Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Wykonawca	Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy
Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu JCWPd w latach 2023-2025 (ETAP II)	
Numer tematu: 32.8407.2301.07.1	
Data: 30.11.2024	
Opracowanie: Anna Rojek, Karolina Piskoer, Urszula Czarniecka-Januszczak	

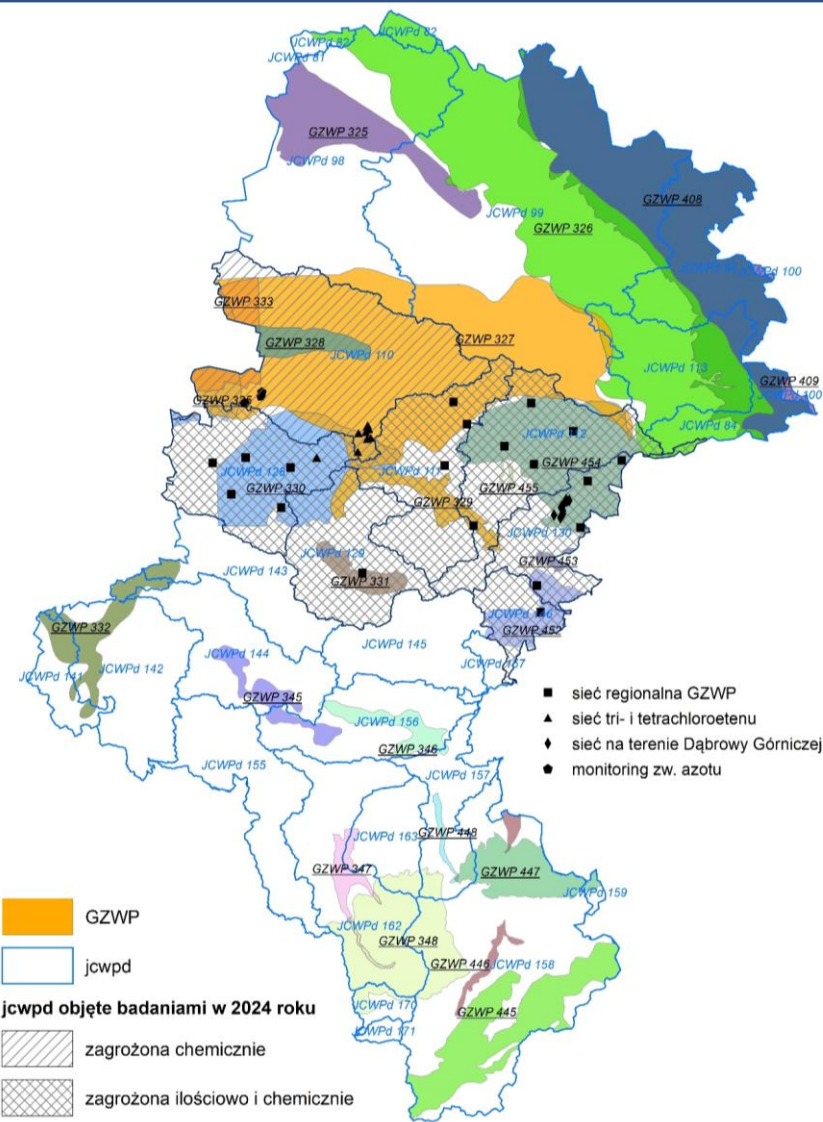

Realizacja monitoringu REGIONALNEGO wód podziemnych na terenie woj. śląskiego w 2024 roku

W 2024 roku badania wykonano w **45** punktach pomiarowych (3 punkty wspólne dla sieci Głównych Zbiorników Wód Podziemnych i sieci badawczej trichloroetenu i tetrachloroetenu), w tym:

- ☐ w **19** punktach w sieci monitoringu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych,
- ☐ w **13** punktach w sieci badawczej trichloroetenu i tetrachloroetenu,
- ☐ w **13** punktach w sieci badawczej na terenie Dąbrowy Górniczej,
- ☐ w **3** punktach sieci badawczej jakości wód podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych na terenie gminy Wielowieś.

Badania w sieci regionalnej były wykonywane przez
Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ - Oddział Katowice.

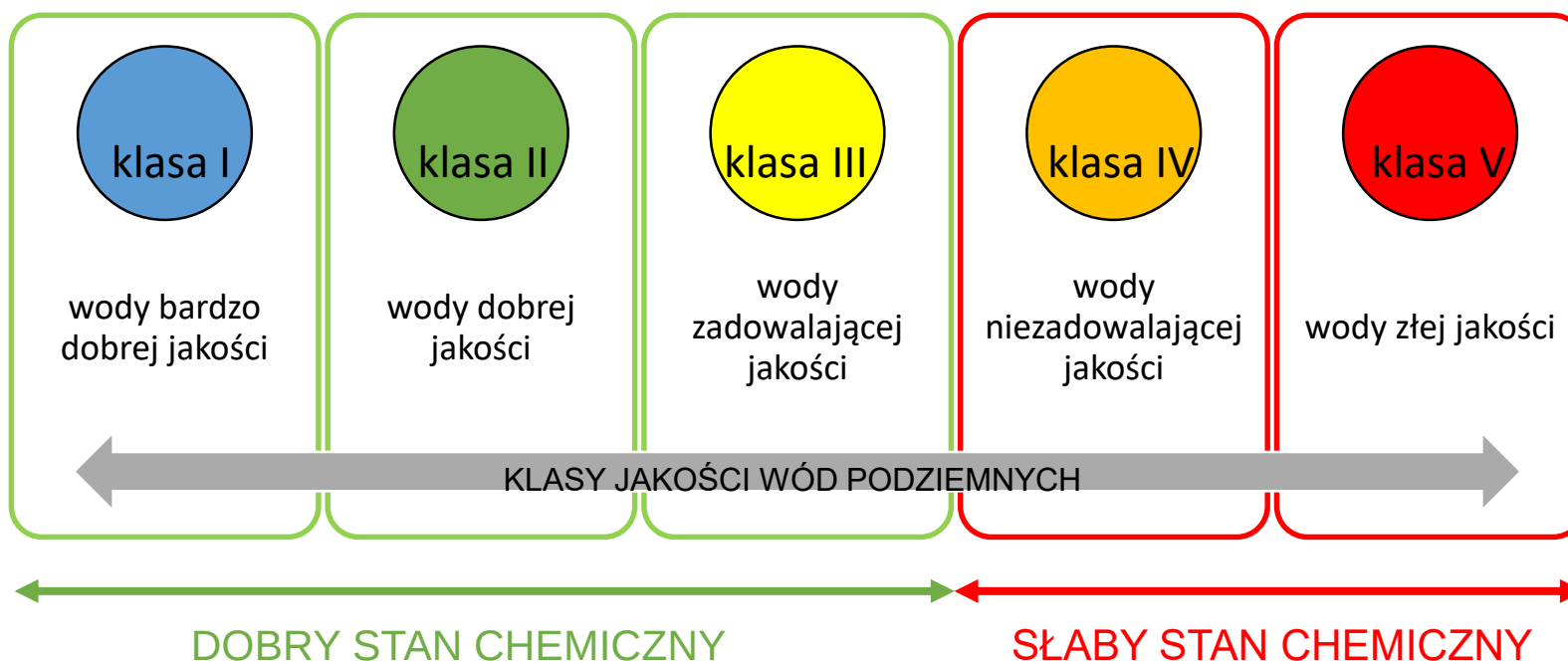

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Ocena klas jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych

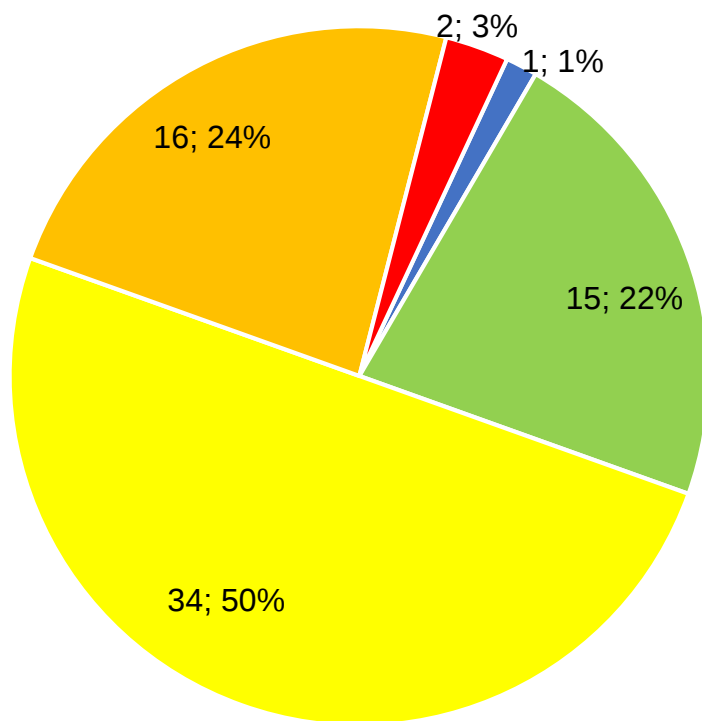
Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych. Klasy jakości wód podziemnych I–III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają słaby stan chemiczny. Klasę jakości wód podziemnych ustala się przez porównanie wartości badanych elementów fizykochemicznych z wartościami granicznymi elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych określonymi w załączniku do rozporządzenia „klasyfikacyjnego”.

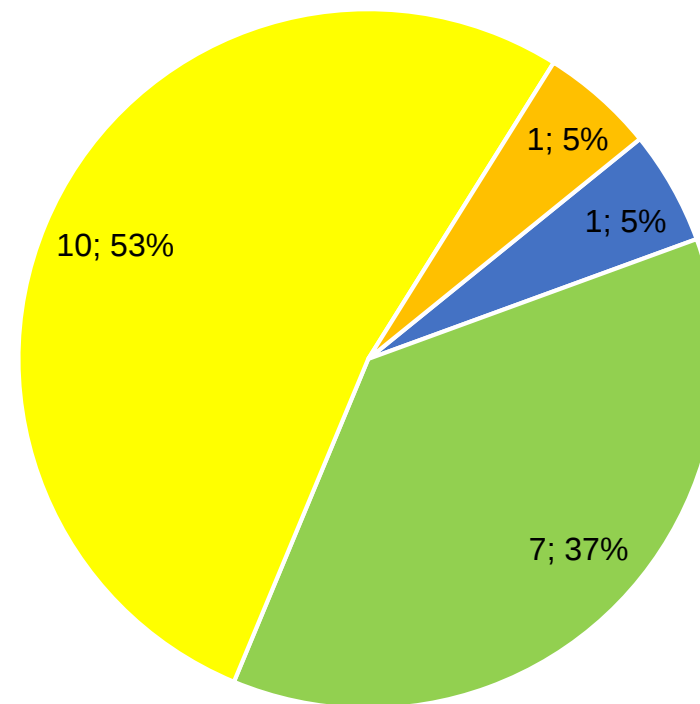
GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w punktach pomiarowo-kontrolnych sieci krajowej i regionalnej Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w 2024 roku

Jakość wód podziemnych badanych w sieci krajowej

- klasa I - wody bardzo dobrej jakości
- klasa II – wody dobrej jakości
- klasa III – wody zadowalającej jakości
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości
- klasa V – wody złej jakości

Jakość wód podziemnych badanych w sieci regionalnej Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

GLÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Lokalne ogniska zanieczyszczeń w świetle badań monitoringu regionalnego wód podziemnych w sieciach badawczych

MONITORING BADAWCZY TRICHLOROETENU I TETRACHLOROETENU

Celem przedmiotowego monitoringu jest obserwacja zachodzących zmian w środowisku wodnym, spowodowanych historycznym zanieczyszczeniem wód podziemnych, którego źródła nie udało się ustalić.

Analiza wyników badań, wykonanych w roku 2024 roku, w ramach monitoringu badawczego trichloroetenu i tetrachloroetenu wykazała:

- stężenia trichloroetenu w wodach podziemnych osiągały wartości **od 0,88 do 179,0 $\mu\text{g/l}$** , przy wartości progowej dla dobrego stanu chemicznego wód podziemnych 50 $\mu\text{g/l}$; w roku 2024 przekroczenie norm środowiskowych dla trichloroetyleny odnotowano w 2 punktach pomiarowym: w studni Koehler (140,0 $\mu\text{g/l}$) oraz studni Tex Company (179,0 $\mu\text{g/l}$),
- stężenia tetrachloroetenu w wodach podziemnych mieściły się w przedziale **od <0,3 do 54,0 $\mu\text{g/l}$** ; wartość progowa 50 $\mu\text{g/l}$ przekroczona została w 1 punkcie pomiarowym - studni zakładowej Chemet (54,0 $\mu\text{g/l}$).

W przypadku skażenia wód podziemnych wodonośca triasowego miasta Tarnowskie Góry tri- i tetrachloroetenem zaznaczyć należy, że nie jest to spowodowanego działalnością byłych Zakładów Chemicznych Tarnowskie Góry. Z uwagi na odmienne przyczyny oraz charakter zanieczyszczenia środowiska wodnego należy rozdzielić te dwie sprawy. Do charakterystycznych zanieczyszczeń związanych z działalnością byłych Zakładów Chemicznych zaliczyć należy m.in.: bor, bar, stront, ołów, cynk, kadm, miedź, siarczany. Rejon byłych Zakładów Chemicznych Tarnowskie Góry w Tarnowskich Górach objęty jest systematycznym monitoringiem lokalnym prowadzonym na zlecenie Starostwa Tarnogórskiego.

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Lokalne ogniska zanieczyszczeń w świetle badań monitoringu regionalnego wód podziemnych w sieciach badawczych

MONITORING BADAWCZY NA TERENIE DĄBROWY GÓRNICZEJ

Monitoring badawczy **na terenie Dąbrowy Górniczej** dostarcza informacji na temat skażenia wód podziemnych obserwowanego w lokalnych monitoringach zakładów zlokalizowanych na terenie Dąbrowy Górniczej, w tym zanieczyszczenia wód rtecją. Obszar objęty badaniami jest w dużym stopniu przekształcony antropogenicznie i narażony na szereg negatywnych czynników środowiskowych. Monitoring badawczy ujmuje w jedną spójną sieć monitoringową wybrane punkty pomiarowe lokalnych sieci monitoringowych zakładów przemysłowych oraz składowisk przemysłowych i komunalnych, i pozwala na wiarygodną ocenę środowiska wodnogruntowego w ich bezpośrednim otoczeniu oraz w szerszym ujęciu, a także śledzenie zachodzących zmian.

Analiza wyników badań przeprowadzonych w 2024 r. wykazała słaby stan chemiczny (klasy IV – V), w zakresie badanych wskaźników, w 8 spośród 13 ocenianych punktów pomiarowych.

Wskaźnikami determinującymi ocenę były: amonowe jony, azotany, przewodność elektrolityczna właściwa, siarczany, magnez, wapń, a także nikiel i fenole.

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Lokalne ogniska zanieczyszczeń w świetle badań monitoringu regionalnego wód podziemnych w sieciach badawczych

BADANIA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH WRAŻLIWYCH NA ZANIECZYSZCZENIE ZWIĄZKAMI AZOTU ZE ŹRÓDEŁ ROLNICZYCH NA TERENIE GMINY WIELOWIEŚ

W 2024 r. kontynuowano monitoring jakości wód podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych na terenie gminy Wielowieś.

Celem monitoringu było dostarczenie informacji na temat aktualnego zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotu ze źródeł rolniczych na obszarach szczególnie narażonych. Badania obejmowały wody GZWP 327 Lubliniec-Myszków oraz JCWPd 110 uznaną za zagrożoną nieosiągnięciem celów środowiskowych (zagrożenie chemicznie). Analiza wyników badań przeprowadzonych w 2024 roku w 3 studniach wodociągowych zlokalizowanych na terenie gminy Wielowieś wykazała stężenia azotanów w zakresie **52 – 87 mgNO₃/l**, przy wartości progowej dla dobrego stanu wód podziemnych 50 mgNO₃/l.

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

rzeka Stradomka

<https://www.gov.pl/web/gios>

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

Dziękuję za uwagę

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
Departament Monitoringu Środowiska
Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach
ul. Konstantego Damrota 16, 40-022 Katowice
rwmskatowice@gios.gov.pl

Źródło danych: Państwowy Monitoring Środowiska – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska